

Critics - Point

...2019...

Μπήκαμε στα Σκοτεινά Χρόνια τῆς
᾽Εντεχνης ᾽Ελληνικῆς Μουσικῆς;

Ἐκὰς οἱ τραγουδοποιοὶ ἀπὸ τὴν ΚΟΑ, ὅπου
τακιμιάζουν Τσιαλῆς & Παπαδημητρίου !

8/2019.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΤΙ ΑΛΛΟ ΠΙΑ ΘΑ ΙΔΟΥΝ τὰ ματάκια μας ὥσπου νᾶρθει ἡ εὐλογημένη στιγμή νὰ κλείσουν ὀριστικά, γλυτώνοντας μας ἀπὸ τοῦτο τὸν (κρανίου) τόπο τοῦ ὁποίου τύχη παναθλία λογιζόμεθα ὑπήκοοι, μὲ Α.Τ., διαβατήριο, ΑΦΜ καὶ ΑΜΚΑ; Ἄγνοώντας ἰταμότατα τὰ 250 περίπου μέλη τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Μουσουργῶν, κάποια χαμηλοτάτου εἰσοδήματος, ἀντιστρόφως ἀναλόγου τοῦ μουσικοῦ των χαρίσματος, ὁ ἐπὶ δευτέραν κατὰ σειρὰν τριετίαν, ἐλέω τῆς τέως ΥΠΠΟ κ. Κονιόρδου, παντοκράτωρ τῆς ΚΟΑ Στέφανος Τσιαλῆς, ἔργοις ἀποδειχθεὶς μέγας ἐχθρὸς τῆς ᾽Εντεχνης ᾽Ελληνικῆς Μουσικῆς (ΕΕΜ), ἔκαμε ὅ,τι οὐδεὶς γενικὸς τῆς ὀρχήστρας (τοῦ Χατζιδάκι συμπεριλαμβανομένου) ἀπετόλμησε ποτέ: ἔδωσε παραγγελία συνθέσεως ἔργου σὲ...ὠνασσηγέννητο (ὅπως.. πορφυρογέννητος) λαϊκὸ τραγουδοποιὸ κατ' οὐσίαν, μὲ ἰδιοαισθητικὲς ρίζες στὴν καθ ἡμᾶς Ἀνατολή. Καὶ ἄς προσπαθεῖ ὁ μακαρίτης Τάκης

Καλογερόπουλος, στο Λεξικό τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς ¹ (βραχυγρ. ΛΕΜ). νὰ ὑπερτονίσει τὴν ἐργασία του, σὲ τηλοψία, κινηματογράφο καὶ θέατρο. Πρὶν ὅμως μποῦμε στὸ «ψητό» (κι' ἔχει μπόλιχο ἢ θλιβερότατη αὐτὴ ἱστορία), εἶναι ἀπαραίτητη μιὰ κατὰ τὸ ἐφικτὸ βαθύτερη ἐνασχόληση μαζί του, ἐπιχειρώντας μιὰ νηφάλια ἀποτίμηση τοῦ τι ὄντως εἶναι.

Πλὴν τοῦ ΛΕΜ, πηγές μας γιὰ τὸν Δημήτρη Παπαδημητρίου (αὐτὸς εἶναι ὁ ἀναφερθεὶς τραγουδοποιός) εἶναι 8 συνολικά διαδίκτυακοὶ ιστότοποι, ἐξ' ὧν οἱ μισοὶ σχεδὸν ἀναφέρονται στὴν προσωπικὴ του ζωὴ, ὅπως καὶ παντὸς ἄλλου, ἱερή, ἀπαραβίαστη καὶ ἐκτὸς σχολιασμοῦ, ἀρκεῖ φυσικά νὰ μὴν ἐπηρρεάζει τὴ δημοσίᾳ δραστηριότητα τοῦ ἀναφερομένου. Στὸν Δ.Π. ὅμως ἐπιβάλλεται ἀναγκαστικά μιὰ διάκριση μεταξύ προσωπικῆς ζωῆς καὶ οἰκογενειακῆς καταγωγῆς, πού ἀσφαλῶς ἔπαιξε μορφολογικὸ ρόλο στὴν ὅποια δημοσίᾳ εἰκόνα του. Ἐδῶ ὅμως συμβαίνει κάτι παράδοξο: ἐνῶ τὸ ΛΕΜ τοῦ 1998, ὡς ὄφειλε, ἀσχολεῖται ἀποκλειστικά μὲ τὴ μουσικὴ του δραστηριότητα, τὸ ἀντίστοιχο λῆμμα τῆς Βικιπαίδεια, κατὰ τὸ ἱστορικὸ του ἀναρτημένο τὸ 2017, ἀσχολεῖται κυρίως μὲ τὴν οἰκογενειακὴ καταγωγὴ του. Ἴδου λοιπὸν μιὰ σύνθεση τῆς ἐρεύνης μας, ὅσο πιὸ ἐμπεριστατωμένης ἐπέτρεπαν τὰ στενότατα χρονικὰ περιθώρια διεξαγωγῆς τῆς: χρήσιμη γιὰ τὸν ἱστορικὸ τῶν Σκοτεινῶν Χρόνων τῆς Ἑντεχνῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ὅπου ἐπὶ κυβερνήσεως Τσίπρα (ἀκόμη ἄγνωστον ἐκούσης ἢ μὴ), δυστυχῶς ὅλα δείχνουν πὼς μπήκαμε γιὰ καλὰ. Τὸ κείμενο αὐτὸ κόντευε νὰ τελειώσει ὅταν τὴν Τρίτη. 12.2.2019 στὴ μεγαρικὴν αἴθουσα Δημήτρης Μητρόπουλος, πληροφορηθήκαμε ἀπὸ ἔγκυρη πηγὴ ὅτι ὁ κ. Τσιαλῆς, προφανῶς δὲν εἶναι μόνος: καὶ ὁ ὁμοϊδεάτης του ὡς πρὸς τὴν ΕΕΜ, κ. Τάσος Συμεωνίδης, ἐπικεφαλῆς τῶν Μουσικῶν Συνόλων ΕΡΤ, ἐν οἷς καὶ ἡ συμφωνικὴ τῆς, ἔδωσε παραγγελία; παραγγελίες (2); σὲ ἕτερο λαϊκὸ τραγουδοποιό, τὸ Χρήστο Λεοντῆ, ἐπὶ πλέον, κατὰ Βικιπαίδεια, ἀπὸ 16.1.2018, «πρόεδρο τῆς ΕΡΤ»!!! Εὐχαρίστως θὰ δεχόμεστε σχετικὴ διάψευση τῆς ΕΡΤ, ἀλλὰ δὲν τὴν πολυελπίζουμε. Ὅποτε τὸ ΑΙΣΧΟΣ, βοᾷ ἀπὸ μόνου του!

* * *

¹ Βλ. λῆμμα Παπαδημητρίου, Δημήτρης, στὸ 7ομο ΛΕΜ (ἔκδ. Διον. Γιαλελλῆ, Ἀθήνα, 1998), τόμ. 4ος, σσ. 580-581.

Ὁ Δ.Π. (γ. Τζέντα [Jeddah, ἀραβ. *جدة*, Σαουδαραβία, 6 Ἰουλ. 1959]. Γονεῖς: Στέλιος Παπαδημητρίου, «δεξιὸ χέρι τοῦ Ἀριστοτέλη Ὠνάση» (sic), Ἀλεξάνδρα Παπαδημητρίου. Ἀδελφός: Ἀντώνης Παπαδημητρίου, πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος Ὠνάση. Ἐζήτησε στην Ἀλεξάνδρεια (Αἴγυπτος) ὡς τὸ 1966 (ἐπαναπατρισμός οἰκογενείας στὴν Ἀθήνα). «Στὸ σπίτι του ἀκουγόταν κλασικὴ μουσικὴ ὅλη μέρα»². Ὑπεραρκετά, νομίζω. Σπουδές; «μαθήτευσε» (sic· ἄγνωστο πόσο) στὸ Ἐθνικὸ Ὠδεῖο (κιθάρα μὲ τοὺς Δ. Ζαμπετάκη, Εὐάγγελο Ἀσημακόπουλο καὶ Γ. Μηλιαρέση καὶ θεωρητικὰ μὲ τὸ Μιχάλη Βούρτση. Παρακολούθησε μαθήματα ἀντιστιξέως μὲ τὸ Γιάννη Ἰωαννίδη (1975-77) καὶ ἔκαμε ἰδιαίτερα μαθήματα πιάνου μὲ τὸν Γιάννη Τζόνκερ (δὲν ἀναφέρεται χρονολογία) καὶ βιολιοῦ μὲ τὴν Ἄννα Σταρνόσκαγια (1989)³. Τὸ 1976, μπαίνοντας στὴ Νομικὴ Ἀθηνῶν, συμμετεῖχε ὡς συνθέτης σὲ παραστάσεις τοῦ Θεατρικοῦ Τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπως *Οἰδίπους Τύραννος*, *Φαύστα*, *Ἐμεῖς καὶ ὁ Χρόνος*, *Ἡ Βεγγέρα*. Οὐδὲν ἕτερον, μέχρι στιγμῆς πάντα, περὶ μουσικῶν σπουδῶν. Οἱ ὁποῖες καὶ δὲν καλύπτουν συγκεκριμένο χρονικὸ φάσμα καὶ προδίδουν σαφῶς ἔλλειμμα συστηματικότητος. Τὸ 1993 ἐπιλέχθηκε ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ «*fellows*» συνθέτες στὸ *Tanglewood* τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας τῆς Βοστώνης, ὑπῆρξε μαθητῆς τοῦ (κινηματογραφικοῦ) *John Williams*, τοῦ μεγάλου σύγχρονου Γάλλου συνθέτη *Henri Dutilleux*, τοῦ πρώτου (sic!) μινιμαλιστῆ *Steve Reich* κ.ἄ.⁴ Αὐτὰ μόνο. Περνοῦμε στὴν ὅποιαν ἐπαγγελματικὴ του

² Βλ. Δημήτρης Παπαδημητρίου, *Βικιπαίδεια*, ἀνάρτηση 2017..Ἡ δεύτερη ἐντὸς εσαγωγικῶν φράση ἀπὸ τὸ περ. *Δίφωνο*, τεῦχος 3, σσ. 86-89, Δεκ. 1995.

³ *ΛΕΜ*, ὁ.π. παραπάνω, σ. 580. Τὸ λῆμμα δὲν ἀναφέρει ἄλλες σπουδές!!! Τὴν παράγραφο ἀντιγράφει αὐτολεξεί ὁ ἱστότοπος **Who is Who**: Δημήτρης Παπαδημητρίου | **clickatlife** προσθέτοντας ὅμως τὴν ἐπομένη παράγραφο, ὑπαινισσόμενη ταυτόχρονες μουσικὲς καὶ νομικὲς σπουδὲς καὶ πρῶτα «ἐπαγγελματικά» βήματα.

⁴ Ἡ παράγραφος μὲ πλάγια, ἀπὸ τὴν ἱστοσελίδα <https://www.clickatlife.gr/culture/story/6963> **Who is Who**: Δημήτρης Παπαδημητρίου. Ἐπίσης βλ. καὶ ἱστοσελίδα newsbeast.gr 28.09.2010, ἡ ὁποία, δίχως νὰ ἀναφέρει ποῦ καὶ πότε, ἀναφέρει ὅτι σπούδασε «Γαλλικὴ λογοτεχνία καὶ μουσικὴ (*Diplôme d'Études Supérieures, Section Litterature Francaise*, δίπλωμα δεξιότε-

δραστηριοποίηση: Ὁ ἴδιος σὲ κάποιαν ἀπὸ τὶς τρεῖς συνεντεύξεις του (βλ. πῶς κάτω), ἀναφέρεται ἐκτενῶς σὲ «δέκα χρόνια διδασκαλίας στὸ Νάκα» (προφανῶς στὸ ὠδεῖο Φίλιππος Νάκας). Τὸ 2003 διορίστηκε διευθυντὴς τοῦ Γ' Προγράμματος τῆς ΕΡΑ καὶ ἀπὸ τὸ 2010, γενικὸς διευθυντὴς ὅλης τῆς ΕΡΑ (ὡς τὸ 2015;)

* * *

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ Δ.Π., ΟΧΙ ΠΛΗΡΗΣ: (α) Μουσικὴ ταινιῶν: 1. *Ηλεκτρικὸς Ἄγγελος* (σκ. Θανάσης Ρεντζῆς), 1982. 2. *Ρεβάνς* (σκ. Νίκος Βεργίτσης), 1984. 3. *Τὸ Δέντρο πὸν πληγώναμε* (σκ. Δῆμος Ἀβδελιώδης), 1986. 4. *Ἀρχάγγελος τοῦ Πάθους* (σκ. Ν. Βεργίτσης), 1987. 5. *Νίκη τῆς Σαμοθράκης* (σκ. Δ. Ἀβδελιώδης), 1990. 6. *Ἐραστὲς στὴ Μηχανὴ τοῦ Χρόνου* (σκ. Δημ. Παναγιωτάτος) 1990. 7. *Ὁ Τσαλαπετεινὸς τοῦ Wyoming* (σκ. Δημήτρης Ἰνδαρές), 1995. 8. *Ἡ ζωὴ, ἐνάμιση χιλιάρικο* (σκ. Φωτεινὴ Σισκοπούλου), 1995. 9. *Ἡ ζωὴ πὸν σβήγει* (σκ. Βασίλης Ντουῖρος), 2000. 10. *Ἡ Ρόζα τῆς Σμύρνης* (σκ. Γιώργος Κορδέλλας), 2016.

(β). Τηλεοπτικὲς σειρὲς ⁵: 1. *Ἀναστασία **, (σκ. Γ. Κορδέλλας), 18 ἐπεισόδια, «Mega», 1993-1994. 2. *Μὴ Φοβᾶσαι τὴ Φωτιά **, (σκ. Ἀνδρέας Θωμόπουλος), ; ἐπεισόδια, 1994-95, «Mega». 3. *Ἀπὼν **, 20 ἐπ., (σκ. Γ. Κορδέλλας) «Mega», 1996. 4. *Λόγω τιμῆς **, (σκ. Λάμπης Ζαρουτιάδης), 32 ἐπ., «Mega», 1996. 5. *Φεύγα*, 20 ἐπ. (σκ. Λ. Ζαρουτιάδης), «Mega», 2002-2003. 6. *Λένη **, 20 ἐπ. (σκ. Λ. Ζαρουτιάδης), «Mega», 2003-2004. 7. *Οἱ Μάγισσες τῆς Σμύρνης*, 30 ἐπ. (σκ. Κώστας Κουτσομύτης). «Mega», 2005. 8. *Ἔτσι Ἐαφνικά **, 20 ἐπ., (σκ. Γιώργος Σιούγας), «Mega», 2005. 9. *Ἰωάννα τῆς καρδιάς **, 20 ἐπ., (σκ. Βίκυ Μανώλη), ANT1, 2006. 10. *Γιούνγκερμαν, κατὰ Καραγάτση*, 15 ἐπ. (σκ. Γρηγ. Καραντινάκης), ANT1, 2007. 11. *Φεύγα*, 20 ἐπ. (σκ. Λ. Ζαρουτιάδης), «Mega», 2002-2003.

χνίας κλασικῆς κιθάρας καὶ πτυχιό [Σ.Σ. δική μας ὑπογράμμιση] μουσικῆς Σύνθεσης)».

⁵ Ὁ ἀστερίσκος (*) σημαίνει σενάριο Μιρέλλας Παπαοικονόμου: γιὰ πληρέστερη ἐνημέρωση.

(γ) Ἔργα συναυλίας, ἃς ποῦμε, ἀφοῦ ἀναφέρονται φύρδην-μίγδην:
 1. *Τοπία*, «ὄρχηστρικός δίσκος **progressive** καὶ **new age** μουσικῆς» (sic· μὴ ψάχνετε σημασίες...), 1982. 2. *Βίος Ἑλληνικός*, 4 ὄρχηστρικά κομμάτια καὶ μελοποιημένα ποιήματα Κώστα Καρυωτάκη, Κώστα Οὐράνη, Γιώργου Χρονᾶ καὶ Χάρη Μεγαλunuῦ, δίσκος **Lyra 45445**, CD καὶ DVD, 1990. 3. *Μαθήματα Πατριδογνωσίας*, **Lyra 4585/6** LP. Πλήρης ἀποσιώπηση περιεχομένων: ὄργανική μουσική; φωνητική, μήπως καί...πρόζα; (*Μαθήματα*, λέει...), 1991. 4. *Ἀλκυονίδες τοῦ Ἔρωτα καὶ Ὁρές τοῦ Χειμῶνα*, μουσική δωματίου γιὰ πιάνο καὶ βιολί, CD καὶ LP, ἔκδ. **WEA 994010**. 1993 5. *Ἀτιτλοφόρητη μουσική δωματίου γιὰ πιάνο καὶ βιολί*, CD, ἔκδ. **WEA 994186**, 1993. 6. «*Κ. Π. Καβάφης, ... πού γι' Ἀλεξανδρινό γράφει Ἀλεξανδρινός*». 18 μελοποιημένα ποιήματα καὶ 6, ὄρχηστρικά κομμάτια, γιὰ 5 μονωδούς (2 γυναῖκες, 3 ἄντρες) καὶ ὄρχηστρα (Ὁρχ. Χρωμάτων, διευθ. Μίλτος Λογιάδης, 3 CD), 2007. 7. *Τὸ Χρονικό Ἐνός Πρώϊμου Φθινοπώρου*, συμφωνικό ποίημα σὲ 15 μέρη, γιὰ ὑψίφωνο, βαρύτονο καὶ ὄρχηστρα (κεῖμ. Ἐμπειρικού, Μπωντλαίρ, Λαπαθιώτη καὶ Ρίλκρε), α' ἔκτ. Μάρτ. 2018;

(δ) **Τραγούδια**: 153 (ἑκατὸν πενήντα τρία) τραγούδια, σὲ στίχους 37 ποιητῶν, ἀλφαβητικά, κατὰ τίτλους (ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα [Ἐλύτης], ὡς τὸ *Χῶμα νὰ πιάνεις*, ἥλιος ν' ἀνατέλλει [Χρῆστος Θεσσαλονικεύς]), καλύπτοντα χρονολογικῶς τὸ διάστημα 1978-2018. Ὅλοι οἱ ποιητὲς πλὴν ἑνός (τοῦ μεγάλου Πέρση Τζελάλ ἄλ Ντίν Ρουμῆ, 1 μόνον ποίημα), εἶναι Ἑλληνες, καὶ ὅλοι οἱ ἐρμηνευτὲς... «ἐλαφρολαϊκοί», λίγο-πολύ γνωστοὶ στοὺς τερπομένους ἀπὸ τὸ ὡς ἄνω μικροβιοφόρο ὑβρίδιο. Ἴδου οἱ γνωστότεροι, μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν μελοποιημένων ἀπὸ τὸν Δ.Π. ποιημάτων σὲ παρένθεση —ἀπουσία ἀριθμοῦ σημαίνει 1 μόνον μελοποιημένο ποίημα: Ἀναγνωστάκης (2), Γκάτσος (11), Δροσίνης, Ἐλευθερίου Μάνος, Ἐλύτης (4), Καβάφης (18, λόγῳ **ad hoc** ἐνασχολήσεως), Καραγάτσης, Καρυωτάκης, Οὐράνης, Παλαμάς, Πολυδούρη, Σαπφώ, Τριβιζᾶς, Γιώργος Χρονᾶς. Πλάϊ στυς ὡς ἄνω, καὶ ἄρκετοὶ ἄγνωστοι σὲ μένα (κάποιοι ἀπὸ τὴν **ἘΝ**), μὲ μελοποιημένα ἀπὸ 7 ὡς 12 ποιήματα: Γιαβάρας, Γιάννης (14), Γκανᾶς Μιχάλης (7), Καψάλης, Διον. (10), Κορδέλλας, Γιώργος (10), Παναγιωτόπουλος, Χρῆστος (12), Φασουλᾶς, Κώστας (9). Πόσο ἀποκαλυπτική μπορεῖ νὰ εἶναι γιὰ τὸν πολιτιστικὸ

περίγυρο ενός μουσικοῦ, μιὰ ἔξοχα δουλεμένη ἐργογραφία—συγχαρητήρια στὸν ἄγνωστο συντάκτη! ⁶.

* * *

ΜΕ ΔΕΔΟΜΕΝΟ ΤΟ ΟΤΙ Ο Δ.Π., ἐκὼν-ἄκων, ἀποτελεῖ προϊόν πολιτιστικοῦ **marketing** σαφέστατα...ὠνασσηγενοῦς, μὲ ἀπώτατους στόχους, ἄκρως ἐπικινδύνους, γιὰ ἓνα λαὸ πλήρως ἐξανδραποδισμένο καὶ μιὰ κοινωνία, ποὺ ἔχει χάσει πιά κάθε ψυχὴ καὶ ταυτότητα, ἀφιέρωσα δεκαπλάσιο χρόνο ἐκείνου τῶν δυσκολωτέρων μου κριτικῶν, προκειμένου νὰ ἐνημερωθῶ κατὰ τὸ δυνατόν καλλίτερα, γιὰ τὸν ἄνθρωπο, τὰ πνευματικά του προϊόντα καὶ τὴν ὅποια ἰδεοαισθητικὴ του «ταυτότητα»(:), σὲ ἄκρως ἐπώδυνη προσπάθειαν ἀντικειμενικότητας. Ἔτσι, μετὰ τὸ ἀκρόαμα τῆς Κ.Ο.Α., ἄκουσα στὸ **You Tube**, 3 βίντεο διαφορετικῶν χρονολογιῶν: 1) Ἐκπομπὴ μὲ τίτλο «Αὐλαία», διαρκείας 92'02' (ΕΤ 1, 1998), δίχως ὀνόματα παρουσιαστοῦ, ὀνόματα τραγουδιστῶν καὶ ἐρμηνευτῶν τῶν 8 κομματιῶν (7 ἦσαν τραγούδια) ποὺ ἐκούγονταν σ' αὐτὴν, καὶ δίχως τίτλους τῶν τραγουδιῶν (δὲ συζητοῦμε γιὰ ὀνόματα στιχουργῶν). Διαχρονικῶς ἀνίατη, ὡστόσο...ἀθάνατη, ἢ ΕΤ! 2) Ἀτομικὴ ἀπὸ στήθους παρέμβαση, δίχως τοὺς ζωηροτάτους ἀντιλόγους ποὺ, ὅπως μαθαίνω, προκάλεσε, σὲ «στρογγυλὴ τράπεζα» κατὰ τὸ Φεστοβάλ Καλαμαριάς 2011 καὶ 3) Μονόλογο διαρκείας 13'29'', μὲ παρεμβεβλημένα τρία τραγούδια ἀπὸ συναυλία στὸ Ἡρώδειο (ἐκπομπὴ **tospirtonet**, 24 Αὐγ. 2012. 4) Σημαντικότερη ὅμως θεωρῶ συνέντευξή του (21 Ὀκτ. 2016) στὸν ἰστότοπο **gossip-tv.gr**. Τὴν παραθέτω ὀλόκληρη, ἐπειδὴ θεωρῶ πολὺ περισσότερο ἄξια σχολιασμοῦ γηγενῆ φαινόμενα τύπου Δ.Π., ἀπὸ ὅποιεσδήποτε ἐκτελέσεις λ.χ. κλασικῶν συμφωνιῶν. Ἔστω καὶ ἂν τὸ παρὸν ἐπεκταθεῖ πλέον τοῦ συνήθους:

(ΕΡ.): «Ποιοτικὴ», «ἐντεχνη»... Πῶς ἀντιλαμβάνεστε αὐτοῦ τοῦ εἴδους τοὺς προσδιορισμοὺς γιὰ τὴ μουσικὴ σας;

(Δ.Π.): Τὸ «ποιοτικὴ» παραπέμπει σὲ κάτι βαρετό, σὰν φαγητὸ νοσοκομείου. Σὲ κάτι πικρό, σὰν φάρμακο ποὺ λένε πῶς κάνει καλό. Χωρὶς

⁶ Ὅλη ἡ ἐνότητα (δ) Τραγούδια, ἀπὸ τὴν στοσελίδα: <http://www.stixoi.info>: Δημήτρης Παπαδημητρίου (Συνθέτης).

άλατι για την πίεση. Χωρίς ζάχαρη για τὰ ζάχαρο. Χωρίς πιπέρι για τις αίμορροΐδες. Κι' ύστερα, είναι επικίνδυνο νὰ βάζεις ἐντὸς τῆς τέχνης τὴν ἔννοια τῆς «ποιότητας». Τὸ ἐπόμενο βῆμα εἶναι ὁ «ἐλεγχος τῆς ποιότητας», ἡ λογοκρισία καὶ ὁ φασισμός. Ἐπίσης, ἡ τέχνη πού δὲν «πουλάει» λέγεται συχνὰ «ποιοτική». Προτιμῶ τὸ «λαϊκή». Ὅπως καὶ τὸν ὄρο «ἐντεχνο ἔργο», ὡς ἀντιστάθμισμα σὲ καθετὶ «ἀγοραῖο». Ὅμως, ἡ μουσικὴ πού ἐνθουσιάζει δὲν χρειάζεται ἐπίθετα. Κι' ἐγὼ θέλω νὰ ἐνθουσιάζομαι καὶ νὰ ἐνθουσιάζω. Ἔστω καὶ λίγους.

(ΕΡ.): Πιστεύετε πὼς σήμερα ὑπάρχει «ἐντεχνο κοινὸ» μὲ τὴ χατζιδακική (Σ.Σ.: ; ;) ἔννοια τοῦ ὄρου ἢ ἔχουμε γίνεи ὄλοι ἓνα;

(Δ.Π.): Πιστεύω στὴν «ἐντεχνη» πλευρὰ τοῦ λαοῦ - ἀρκεῖ νὰ ἀφυπνισθεῖ. Εἴμαστε ἓνας λαὸς μὲ φυσικὴ καλλιέργεια πού μπορεῖ νὰ ἐπαναποκαλυφθεῖ. Τὸ γνωρίζω. Ὅπως, ἐπίσης, γνωρίζω ὅτι μέσα σὲ δύο χρόνια μπορεῖ νὰ σημειωθεῖ ἀπίστευτη πνευματικὴ ἔκρηξη στὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅμως μιᾶς ἀληθινῆς πολιτικῆς ὑποστήριξης. Τὸ εἶδα ὡς διευθυντὴς τοῦ Τρίτου Προγράμματος. Μέσα σὲ τρία χρόνια φτάσαμε ἀπὸ τὸ 0,2% στὸ 5% τῆς ἀκροαματικότητας - τὴ μεγαλύτερη στὴν Εὐρώπη, μᾶλλον καὶ στὸν κόσμον γιὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ τοῦ ραδιοφώνου. Καὶ τὸ ποσοστὸ αὐτὸ κρατήθηκε ἐκεῖ μέχρι τὸ τέλος. Μέχρι τὸ «μαῦρο», δηλαδή...(Πηγή: Real)

Σχολιάζω τὰ βίντεο μὲ τὴ σειρά ἀκροάσεώς τους: στὸ ὑπ' ἀρ. 3, μιλά γιὰ τὸ «καθ' ἡμᾶς τραγοῦδι» ὑπενθυμίζοντας τὴν περιβόητη «καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή» μὲ τὸ ρεμπέτ-ἀσκέρ πού μᾶς κουβάλησε. Περιέργως ἐκφράζεται ἐναντίον τῶν CD, ἐπειδὴ...δὲν συνοδεύονται ἀπὸ εἰκόνα. Ἔ, καὶ λοιπόν; Θεωρεῖ περίπου ὡς Ὀλυμπο καὶ Ἐδέμ τοῦ πολιτισμοῦ, τὸ «λαϊκὸ πολιτισμό», κατ' ἐξοχὴν ἀνώνυμο, ἀπρόσωπο καὶ μὲ βαθύτατες ρίζες σὲ χρηστικὲς ἀνάγκες—θυμίζουμε...Τὸν ὁποῖον σαφέστατα (ἂν καλοκατάλαβα) ἀντιδιαστέλλει μὲ τὸν «κρατικοδίαιτο πολιτισμό», πού ὅμως...ὑπηρετήσε μὲ τὸ παραπάνω καὶ μὲ τὸ ἀζημίωτο στὴν...ΕΡΑ! Καὶ πιστεύει (ἂν τὸν ἀποδίδω πιστά) ὅτι ἂν ἀφήσουμε τὴν τέχνη στὸ λαό, τότε σταματᾷ ὁ κρατισμὸς καὶ θὰ ἔχουμε πολιτισμό !!! Ἐπινοεῖ (ὡς πρότυπό του;) ἓνα φανταστικὸ ψαρὰ πού παίζει μὲν βιολί, ἐμπνέεται ἓνα ὠραῖο τραγοῦδι, ἀλλὰ παραμένει ψαρᾶς. Κατόπιν βάζοντάς τα μὲ τὴ Συμφωνικὴ τῆς Βοστώνης, (πού τὸν φιλοξένησε στὸ Τάνγκλουντ τὸ 1993) καὶ τὶς δυσπρόσιτες τιμὲς εἰσιτηρίων τῆς ἀποφαίνεται ὅτι «δὲν μπορεῖ νὰ πέφτει ἔξω τὸ Κράτος γιὰ μιὰν ὀρχήστρα»: λησμονεῖ ἢ ἀγνοεῖ

(ὅπως καὶ πλεῖστα ἄλλα) ὅτι στὶς ΗΠΑ, τὸ κράτος δὲν ξοδεύει οὔτε σέντ γιὰ τὸν πολιτισμό—συντηρεῖται ἀπὸ χορηγίες ἰδιωτῶν. Ἀνατρέχοντας στὶς ἐπιεικέστατα ἀπερίσκεπτες «εὐφράδειες» τοῦ πού φιλοξενοῦν ὅλα τὰ ΜΜΕ, διαπιστώνουμε ὅτι διακατέχεται ἀπὸ κραυγαλέο σύνδρομο κατωτερότητος ὡς πρὸς τὴ σοβαρὴ μουσικὴ, ἀφοῦ ἐκφράζεται μὲ συγκεκριμένη ἀπαξίωση γιὰ τὴ γερμανικὴ «συμφωνικότητα», θεωρεῖ περίπου λαϊκοὺς συνθέτες τοὺς Μπράμς καὶ Σουίπερτ (τὸν τελευταῖο σὲ ἱστοσελίδα τῆς ἐφ. *Ἡ Αὐγή*, χωρὶς...ἡμερομηνία, δυστυχῶς) καὶ δηλοῖ ὅτι ὁ Λίγκετι ἔγινε γνωστὸ... μόνον ὅταν ὁ Κιουμπρικ χρησιμοποίησε ἀπόσπασμα μουσικῆς τοῦ στὴν ταινία *Ὀδύσσεια 2001* (1968). Κάπου ἄλλοῦ μίλησε «γιὰ ἐκείνους πού θέλουν τὴν Ἀθήνα Βιέννη καὶ γιὰ ἐκείνους πού τὴ θέλουν Βαγδάτη». Ἄν ἀμφότεροι δὲν εἶναι ἀποκυήματα τῆς νοσηρῆς φαντασίας τοῦ Δ.Π., θὰ ἀπογοητευθοῦν: ἐλέω Καραμανλῆ Πρεσβυτέρου, ἔχουμε πιά μόνον Ἀθήνα-Τσιμέντο *ad infinitum*. Εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς ἢ γενηά μου πρόλαβε μιὰν Ἀθήνα πανέμορφη. Ὀνειρο ἦταν καὶ πάει...

Ὁ Δ.Π. δὲν διαθέτει τὴν εὐστροφία (ἴσως καὶ τὴν παιδεία) ἐνὸς Θάνου Μικρούτσικου, πού ἀντιδιέστειλε *σαφέστατα* τὴ διπλὴν ἐνασχόλησή του μὲ τὴν ἐλαφρὰ ἢ ἐλαφρολαϊκὴ καὶ μὲ τὴ σοβαρὴ μουσικὴ... Ἀκούσαμε (πάντοτε ἀγνοώντας τίτλους καὶ στιχουργούς) ἀπὸ τὰ ὡς ἄνω βίντεο καμμιά δεκαριά κομμάτια τοῦ (ἔξ' ὧν τρία, ἀπὸ τὸ Ἡρώδειο, ἀπὸ μελαχροινὴ τραγουδίστρια μὲ φωνή...οὐνισέξ) καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ τὴν ὑπερ90λεπτὴ ἐκπομπή *Αὐλαία* (ΕΤ 1)... Ὅλα γιὰ μπουζούκια, κιθάρες, κοντραμπάσο καὶ κρουστά, σὲ μινόρε ἄχρουν, ἄοσμο καὶ ἄγευστο, πού ἴσως δὲν ἐνοχλοῦσε ὅσο ἔρρεε, ἀλλὰ δὲ θὰ ἤθελες *διόλου* νὰ ξανακούσεις. Μιὰ ἀενάως αὐτοναπαραγόμενὴ *μανιέρα*, πάνω σὲ διαφορετικοὺς στίχους, πού καὶ νὰ μὴν ἦταν, καταντοῦσαν ἀδιάφοροι. Ἐνα κομμάτι μόνον μὴ μπουζουκογενές (μὴ ζητᾶτε, εἶπαμε, τίτλο!) γιὰ βιολὶ καὶ πιάνο, ὀργανικῆς γραφῆς μοτσάρτεια μὲν διαυγοῦς, ἀλλά... συγκεκριμένης μορφῆς.

Ἡ παραγγελία Τσιαλῆ στὸν Δ.Π. εἶχε τίτλο *Παιδικὴ Σταυροφορία*, γιὰ ὑψίφωνο, βαρύτονο καὶ ὀρχήστρα. Κείμενο, ἢ *Kinderkreuzzug* τοῦ Μπέρτολτ Μπρέχτ, ἑλλ. μτφρ. Γιάννη Κοροπούλη, 34 τετράστιχα, ἢ 134 11σύλλαβοι στίχοι, ναί, ὅπως ἢ *Θεία Κωμωδία* τοῦ Ντάντε. Τρομάξαμε ἀναλογιζόμενοι τὴν διάρκειά, ἀλλ' εὐτυχῶς ξεμπερδέψαμε σχετικῶς γρήγορα (βλ. πιὸ κάτω). Κείμενο+μουσικὴ ὅπως ἄσχετο μὲ τὸ

αριστουργηματικό ομότιτλο ορατόριο *Ἡ Σταυροφορία τῶν Παιδιῶν* (*La Croisade des Enfants*, 1902), γιὰ παιδική καὶ μεικτὴ χορωδία, ἐκκλ.. ὄργανο καὶ μεγάλην ὀρχήστρα τοῦ Γκαμπριέλ Πιερνέ [*Gabriel Pierné*, 1863-1937], ἂν τὸν ἄκουσε ποτὲ ὁ Δ.Π... Οἱ τραγουδιστὲς (Μυρσίνη Μαργαρίτη, Χάρης Ἀνδριανός), μικροφωνισμένοι μέχρι σκασμοῦ, σκέπαζαν πλήρως τὴν ὀρχήστρα—ὄλοι ἀποζητοῦσαν ὠτοασπίδες. Τὰ 4στιχα, ἐνίοτε καὶ 2στιχα, τραγουδοῦσαν σχεδὸν ἀπνευστί, ἐναλλάξ Μαργαρίτη καὶ Ἀνδριανός, σὰν παιδάκια ποὺ ἔλεγαν...κάλαντα. Ἡ φωνητικὴ τους γραμμὴ δὲν ἄφηνε καμμιά ἀπολύτως ἐντύπωση. Πίσω τους λαχάνιαζε ἡ ὀρχήστρα κόρνα, βιολιά πολὺ ψηλά καὶ 5 ἐκτελεστὲς κρουστῶν. Μὲ μιὰ λέξη: *Μπουῶρδες*, ποὺ θὰ ἔλεγεν ἡ Σαμφὼ Νοταρᾶ στὴν ταινία *Ἄχ, αὐτὴ ἡ γυναίκα μου* (1967). Κατὰ τὸ Δ.Π. στὸ πρόγραμμα; *Ἀσήμαντη* (!!!) λεπτομέρεια: (τὸ ἔργο) *ξεκίνησε-ὄντως-νὰ γράφεται τὴν Πρωτοχρονιά 2019 καὶ ὀλοκληρώθηκε στὶς 12.1. Καὶ αὐτὸ ἔγινε τυχαῖα* (Δὲν ἀμφιβάλουμε!) Τὸ προῖόν «διεκπεραίωσε» τόσο σαφῶς ὥστε νὰ ἐπικυρώνει πλήρως τὸ χαρακτηρισμὸ μας ὁ γερμανὸς ἀρχιμουσικὸς **Κρίστοφ Πόππεν** [*Christoph Poppen*, γ. 1956], συνήθης «κεκλημένος» τοῦ κ. Τσιαλῆ. Ἀκολούθησαν:

2. ΟΥΩΛΤΟΝ, ΟΥΪΛΙΑΜ [*Walton, William*, 1902-1983]: *Κοντσέρτο γιὰ βιόλα καὶ ὀρχήστρα*, 3 μέρη, α' ἐκτ. Λονδίνο, **Queen's Hall**, 3 Ὀκτ. 1929, διευθ. ὁ συνθέτης, σολίστ: **Paul Hindemith**]. Μεῖζον ἀριστούργημα, μεγίστου τοῦ 20οῦ αἰ. καὶ ἴσως τῶν νεοτέρων Ἀγγλῶν συνθετῶν, ἐρμηνεύθηκε ἀριστοτεχνικά ἀπὸ τὴν σολίστ βιόλας **Τατιάνα Μαζουρένκο** [*Tatjana Masurenko*, γ. «τὸν 20ὸν αἰ.» (sic), στὸ Τατζικιστάν], ρωσικῆς καταγωγῆς γερμανίδα ὑπήκοο. Πλούσιος, ἀπαλά στιλπνὸς ἤχος, ἰδεώδης τονικὴ ἀκρίβεια καὶ βαθύτατη αἴσθηση ὕφους, μᾶς καθήλωσαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καίτοι ἡ διεύθυνση Πόππεν δὲν ἀνέδειξε τὸ νοηματικῶς ἄρρηκτο τοῦ ὄργάνου σόλο, μὲ τὴν ἀριστοτεχνικά λεπτορρηγμένη ὀρχήστρα.

3. ΜΕΝΤΕΛΣΣΟΝ, ΦΕΛΙΞ [*Mendelssohn, Felix*, 1809-1847]: *Συμφωνία* ἀρ. 3, λα ἑλ., ἔργο 56, «Σκωτικὴ», 4 μέρη, α', ἐκτ. Λειψία, 3.3.1842, ὑπὸ τὸν συνθέτη]. Ἀπὸ τὰ προσφιλέστερά μου ἔργα, ἀγαπημένου συνθέτου, «διεκπεραιώθηκε» σὲ δυναμικὴ **fff** μὲ ἀποτέλεσμα ἓνα

συνεχῶς «μπουκωμένο» ὀρχηστρικό ἦχο, καθιστώντα δυσδιάκριτα τραγουδιστικότερα θέματα, ἀναδεκνόμενα ἀπὸ μέγιστον ἐνορχηστρωτή.

Καὶ γιὰ τὴ συναυλία «βαφτίστηκε» (ἄλλη μόδα κι' αὐτή!) Μουσική ἀπὸ τὴ Βρεταννία, ἐνῶ μόνος Ἕλληνας ἦταν ὁ Οὐῶλτον; Γνωρίζουν οἱ συντάκτες προγραμμάτων τῆς ΚΟΑ, τὴν ψυχολογικὴ ἀβυσσο μεταξὺ Σκώτων καὶ Ἕλλνων, 273 χρόνια μετὰ τὴν ἥττα τῶν πρώτων στὴ μάχη τοῦ **Culloden**, (16.4.1746), στερνὴ προσπάθεια νὰ ἀνακτήσουν τὴ χαμένη τους ἀνεξαρτησία, καὶ τὸν μετέπειτα ἀγγλικὸ πογκρόμ στὰ Χάιλαντς;

Τέλος, ὦ ἄμοιροι μουσικῆς φιλοκαλίας, κ.κ. Παπαδημητρίου καὶ Λεοντῆ (γιατὶ ἐσᾶς, τοὺς 500μεδίμνους τῆς «μουσικῆς», ἀφορᾶ κατὰ 99 % τὸ παρόν), τί λέτε, ἀποκαλύπτουμε σεῖς καὶ ἐγὼ τὰ ἐκκαθαριστικὰ μας σημειώματα, πρόσφατα καὶ παλαιότερα, γιὰ νὰ γελάσει καὶ τὸ παρδαλὸ κατσίκι; Καὶ, ἀλήθεια, τί πιστεύει γιὰ ὅλ' αὐτὰ, ἂν τὰ γνωρίζει, ἢ νῦν ΥΠΠΟ, κ. Μυρσίνη Ζορμπᾶ; (ΜΜΑ, αἴθουσα ΧΔΔ, 8.2.2019).

Λέξεις: 2525.

